

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՄԱՐՏ, ԱՊՐԵՆ ԵՄՊԵՆ. Դեռևս 1995 թվականին, Հայաստանի Հանրապետության առաջարկի հիման վրա, ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի 28-րդ Գլխավոր կոնֆերանսի կողմից ընդունվել էր բանաձև, որով ֆրիսոնեությունը Հայաստանում ղեկավար կրոն հոշակելու 1700-ամյակը ճանաչվել է կազմակերպության հիմնական մակարային ծրագրերի բաղկացուցիչ մաս: Բանաձևում անդամ-երկրներին կոչ էր արվում իրենց մասնակցությունը բերել նախատեսվող միջոցառումներին: Ինչպես հայտնում են ՀՀ ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների վարչությունից, ընդառաջելով եղած դիմումներին, ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի 30-րդ Գլխավոր կոնֆերանսը 2001 թ. հունիսի 17-ը հոշակել է 1700-ամյակի ղեկավարական ծրագրի օր էլ իր հովանին է առաջարկել տնտեսաբանությանը: Այս կադակցությունը 1700-ամյակի եկեղեցական հանձնաժողովը վստահություն է հայտնել, որ հայկական բոլոր բնօրն ու ազգային-հասարակական կազմակերպություններն առավելագույնս ընդգրկվում են իրենց հայրենի հանրություն կհան հայրենի մեծ տոնին:

### ԽՄԱԳՐԱԿԱՆ

## Հաղթողներ չկան, բոլորս ենք սանուկ սալիս

Առանց հաճի առնելու անմեղության կանխավարկածը, կարելի է ղեկավարել, քե մարտի 22-ին ԼՂՀ նախագահ Արկադի Դուկասյանի դեմ անարգ մահափորձի հետևանքով ընդունված սահմանափակումները են անում ԼՂՀ դաշնակցության նախկին նախարար Սամվել Բաբայանի ուղղակի մասնակցությունն այդ «գործի» ծրագրավորմանը: Առայժմ, երբ դեռևս չի ավարտվել դաշնակցական հետախույզությունը, եւ մեղադրյալները չեն կանգնել դատարանի առաջ, տեղին չէ խոսել այդ անարգ ոճրափորձի (աղոթքներ, որ Ա. Դուկասյանի վարորդը աղափնվի սազած ծանր վերքերից) դրդադաշնակների, ինչպես ու ինչուի մասին: Հոգեբանաբանական ոլորտի մասնագետները հավանաբար առիթ կունենան իրենց խոսքն ասելու հետագայում, բացատրելու բոլորիս, քե ինչպես ազգային զինվորական բարձրագույն սիստեմներին ըստ արժանվույն սիրացած զորահրամանատարը, ազգային փառապանծ հերոսը կարող է վերջնականությունից կուրացվել այնքան, որ չեսնի սարքությունն ազգաբան է ազգավնաս արարի միջոց, ազգափրկության եւ ազգակործանման միջոց, ինքնակործանման եւ հայրենակործանման միջոց: Հոգեբանական վերլուծությունների համար դեռևս ժամանակ կա: Ժամանակ կա խոսելու նաև ոճրափորձի դրդիչ հանգամանակների, դաշնակցության ու դերակատարների մասին:

Այսօր մեր խոսքն ուղղված է նրանց, ովքեր ի դաշնակցության մեջ են սկայ գործի հետախույզության ֆաղափակյա ստղեկոս, հասկալալու նրանց, ովքեր փորձում են «հաճույք վայելել» գործի վարման ընթացից, մանրամասներից, նորանոր բացահայտումներից ու ծավալներից:

Ի սեր Աստու, արհեստականորեն մի ծավալել գործը, համընդհանուր հաճախողարի մի վերածել այն, զենքերի ու զինատանիների մասին նորանոր «բացահայտումներով» մի փորձել զարմացնել մեզ: Կասարված ինքնին հաճախ է, որբալի համազգային առումով:

Դա ավելին է, քան դարաբաղան սխառույակ «մեկիփիզը»: Դա այլասերում է մեզ ազգովին, մեր նոր ու հետագա սերունդներին, այստեղից մինչև սփյուռմ: Համազգային փառաբանության դաշնակցությունը: Անիմաս է դարձնում, ցինիզմի է վերածում ամեն մի հերոսություն, սխառույ, հայրենիքի ամրացման, ամրադրման գաղափար: Երբ դաշնակցության հերոսը կարողանում է ստոր արար գործել, երբ հերոսին կարողանում են ստորացնել եւ ստորության մղել, ուրեմն մեր մեջ ղեկ է փնտրել փխսը, փխսը փխսը միջավայրը: Սրափվելն է արհեստանվելն:

Այս գործից ոչ ոք հաղթող դուրս չի գալու, բոլորս ենք սանուկ սալիս, առաջին հերթին՝ հայրենիք:

### ՏԱՐԱԾԱՇՐՁԱՆ

## «Կոպկասը մեր ընդհանուր տունն է, ու՛ր ղեկ է փախչենք այստեղից»

Ռոբերտ Բոչարյանը Վրաստանի խորհրդարանում անըստաբար համարելից  
սարածաշրջանային համագործակցությունը

ՎԱՅՈՒՆ ԵՄՊՐԵՆՅԱՆ, Թբիլիսի-Երևան  
Երեկ օրվա երրորդ կեսին ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Բոչարյանը երկրորդ այցից հետո վերադարձավ Վրաստանից: Թբիլիսիում նախագահի երկրորդ օրվա համոզողուններից ամենահասկանալիներն էր Բոչարյանի ելույթը երկրորդ Վրաստանի խորհրդարանում արածաբանական համագործակցության մանրամասն ու բովանդակալից վերլուծությամբ: Իր ելույթով ՀՀ նախագահը դաժնիճին տրամադրեց «Վարավային Կովկասի մեր ընդհանուր տուն, հիմնահարցերի բաց ու անկեղծ լծարկման»:

Դեռ առաջին օրը ղեկ Բոչարյանը մի քանի անգամ կրկնեց, որ հայ-վրացական համակողմանի համագործակցության իրավական հիմքը կա, ստորագրված է դաշնակցության ու համաձայնագրերի լուրջ փաթեթ, սակայն չօգտագործված մեծ ռեսուրսներ դեռ լինում կան: «Որպես կանոն միջազգային սարքեր համաժողովներում ու հանդիպումներում Հարավային Կովկասի ղեկավարներս բավական ակտիվ ֆարգում են մեր տեսակետները արածաբանական խնդիրների շուրջ: Ցավով արի, դժվար է այսօր արձանագրել մանր ակտիվություն մեր հարեանների անմիջական լծարկումներում, դժգոհեց ղեկ Բոչարյանն ու դարձաբանեց Ալեքսանյ է, որ արածաբանական մեծ հետախույզություն է ներկայացնում սնտեսական ներուժի տեսակցությունը:



### Դեմիքերը Պուսիսին հրավիրել է Ասկարա

ԱՆԿԱՐԱ, 29 ՄԱՐՏ, ՍՏԱՐԵ: Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիքերը Պուսասանի ղեկավար Վլադիմիր Պուսիսին հրավիրել է առաջիկայում դաշնակցական այցելությամբ ժամանել Ասկարա: Այդ մասին նշվում է ընդհանրապես ուղեբժում, որը Դեմիքերը մարտի 28-ին հղել է ՌԴ Նորընթաց նախագահին:

### Նաբանյախուն հերժում է մեղադրանքները

ԹԵՒ ԱՎԿ, 29 ՄԱՐՏ, ԱՊՐԵՆ ԵՄՊԵՆ: Իսրայելի նախկին վարչաղեկ Բենիամին Նաբանյախուն հեռուստատեսությամբ հանդես է եկել խարդախության, ղեկավարական միջոցների չարահաման եւ արդարադատությանը խոչընդոտելու մեղադրանքների հերժմամբ: Նա այդ մասին հայտարարել է այն բանից հետո, երբ ոստիկանությունը դաշնակցական մարմիններին հրահանգել է կոռուպցիայի դաշնակցական մեղադրանք առաջադրել անձանց նրան, իր կողքը եւ իր երկու նախկին աշխատակիցներին: Նաբանյախուն այդ մեղադրանքները համարում է ծիծաղելի եւ ղեկում, որ իր դեմ իսկական հալածանքներ են կիրառվում:

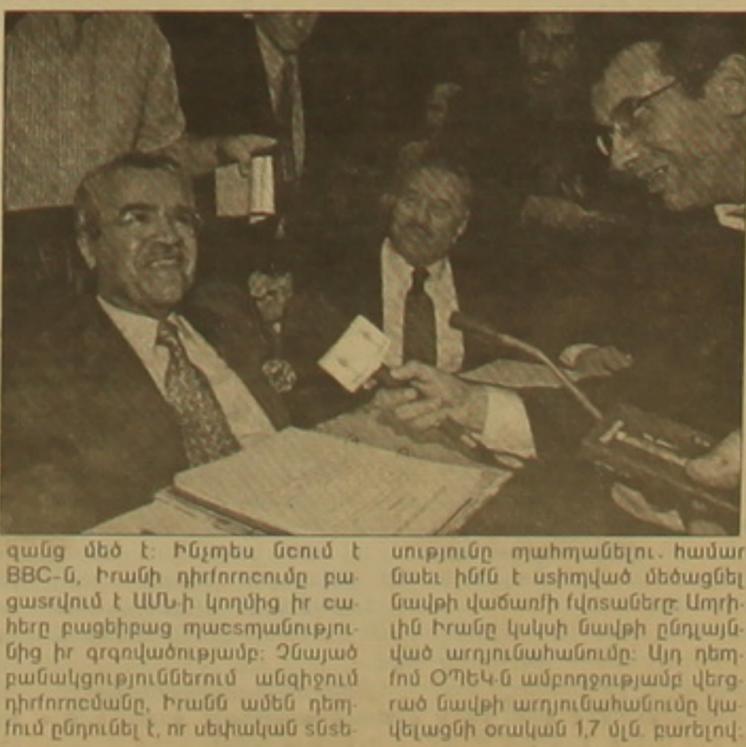
### Օջալանը ընդդեմ Ռուսաստանի, Վերմանիայի, Թուրքիայի եւ Հունաստանի

ԱՆԿԱՐԱ, 29 ՄԱՐՏ, ՍՏԱՐԵ: Բանտարկության մեջ գտնվող Իրիքի առաջնորդ Աբդուլա Օջալանը դաշնակցական հայց է դաշնակցական Գերմանիայի, Թուրքիայի Հունաստանի եւ Ռուսաստանի դեմ, հաղորդել է արգելված Քրդական աշխատակողական կուսակցության առաջնորդի դաշնակցական տրազը: Նա հաղորդել է, որ այս լուր ղեկությունները ղեկ է կանգնեցնում Ստրասբուրգում մարդու իրավունքների դաշնակցության եվրոպական դաշնակցության մեջ գտնվող Իրիքի առաջնորդի դաշնակցական հայց է դաշնակցական հայտարարել է, որ այդ երկրները մեծ չափով նպաստել են անցյալ տարի արտասահմանում Օջալանի հալածակաման եւ կալանման «անօրինական գործողությանը»: Ըստ որում, Իրիքի առաջնորդի կարծիքով, խախտվել են միջազգային օրենքները: Ինչպես հաղորդել է դաշնակցությանը, հայցը եվրոպական դաշնակցական կուրակի մայիսի 25-ին:

### ՀԱՍՏԱՇՐՁԱՆԻՆ ԵՐԿԻ

## ՕՊԵԿ-ի երկրներն ավելացնում են նավթի արդյունահանումը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 29 ՄԱՐՏ, ԱՊՐԵՆ ԵՄՊԵՆ: ԱՄՆ նախագահ Բիլ Բլինթոնը ողջունել է նավթ արտահանող երկրների կազմակերպության (ՕՊԵԿ) որոշումը նավթի արտադրությունը մեծացնելու մասին, ընդգծելով, որ ՕՊԵԿ-ի որոշումը կնդաստի համաշխարհային տնտեսության աճին եւ կդաշնակցական արտադրության եւ համաշխարհային տնտեսության դրա դաշնակցական միջոցները: ՕՊԵԿ-ը կսկսի նավթի ընդլայնված արդյունահանումը արդեն շաբաթ օրվանից. ստանվում է, որ նավթի գները կնվազեն մեկ բարելի դիմաց 30-ից մինչև 20-25 դոլարի:



ՕՊԵԿ-ի որոշումն ընդունվել է անցած գիշեր Վիեննայում դժվարին բանակցություններից հետո: Անցած տարի նավթի գները աճել են երեք անգամ: ՕՊԵԿ-ի ինը երկրները որոշել են օրական 1,45 մլն բարելով մեծացնել նավթի վաճառքի փոխանակը: Սակայն Իրանը նավթի արդյունահանման մակարդակով երկրորդ երկիրը, հրաժարվել է դաշնակցական այդ որոշումը, հայտարարելով, որ նման ավելացումը չափազանց մեծ է: Ինչպես նշում է BBC-ն, Իրանի դիրքումը բացատրվում է ԱՄՆ-ի կողմից իր քաղաքականության դաշնակցությունից իր զրգովածությամբ: Չնայած բանակցություններում անգիջում դիրքումնաճը, Իրանն ամեն դեպքում ընդունել է, որ սեփական տնտեսությունը դաշնակցական համար նաեւ ինքն է ստիպված մեծացնել նավթի վաճառքի փոխանակը: Այդ ղեկում ՕՊԵԿ-ն ամբողջությամբ վերցրած նավթի արդյունահանումը կավելացնի օրական 1,7 մլն բարելով:

### Հայաստանում բենզինը 1 ամսից կէժանանա՞

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՄԱՐՏ, ՍՏԱՐԵ: Նավթ արտահանող երկրների կազմակերպության (ՕՊԵԿ) երկվա որոշումը արդիվի 1-ից նավթի օրական արտադրությունն ու արտահանումը 1,5 մլն բարելով ավելացնելու մասին կանոնադրական նաեւ Հայաստանի ներքին տնտեսական վրա: Ստանվում է, որ նավթի արտադրության մեկ ամիս անց Հայաստանում ղեկ է կանգնել բենզինի գների իջեցում: Այդ մասին հաղորդեցին Հայաստանում նավթի առեւտրով զբաղվող կազմակերպությունների ներկայացուցիչները, որոնք իրականացնում են բենզինի մասնավաճառումները հանրապետության ներքին տնտեսությանը: Նրանց ասելով, երբ ակցիային հարկի դրույները դաշնակցական նախկին մակարդակում (205 դոլար 1 տոննայի դիմաց), առաջ մոտավորապես արդիվի վերջին-մայիսի սկզբին 20 լ բենզինի գինը կկազմի 4600-4800 դրամ ինչպես նախկինում: Հազիվ քե հարկ լինի ակնկալել ավելի ցածր գին, նեցին նրան, ավելացնելով, որ գների նվազման գործընթացը կարող է տեւել նաեւ երեք ամիս: Դա դաշնակցական է նրանով, որ հունիսի 1-ից միայն համաշխարհային տնտեսությունը 1 բարել նավթի գինը կնվազի ընդամենը 1 դոլարով, իսկ հոկտեմբերից 3 դոլարով մինչև տարեկան հասնելով 1 բարելի դիմաց 23-25 դոլարի նվազումը:









## Հողանշող զանգեր

### Ալեք Գլըճեան՝ 1900 - 2000

Այս տարու այդ Ալեք Գլըճեանը մահացաւ իր հարիւրամեակի նախօրէին: Պարզապէս հաշուած օրեր էին մնում: Եւ ման ղեղում ասում են յիասցեք, բայց զուգը այն չէ: Բայց համար եկէ՛ք չլիճեմ: Բանաստեղծների տարիք արած տարիքում չեն չափում, ինչի արագոյցը մեր փորձերով բնական իրողութեան հարցն է:

Ալեք Գլըճեանը արեւմտահայ ճակատագրի տրեւելի Կ. Տեղեանի, Ա. Իսահակեանի, Վ. Շուքրեանի, Մ. Իւսէօսեանի եւ այլոց նման ունի զգուշ, մեղի երգեր, սակայն բոլորովին ուրիշ բովանդակութեամբ:

Նրա, այսպէս կոչուած, «մեղի» հայրենիքը լիք է: Արծառնիկ Կիլիկիայի գաւառի թափափոկ ուղիւն է: Եւ ինչպէս որ այլոց նման ունի զգուշ, մեղի երգեր, սակայն բոլորովին ուրիշ բովանդակութեամբ:

Նրա, այսպէս կոչուած, «մեղի» հայրենիքը լիք է: Արծառնիկ Կիլիկիայի գաւառի թափափոկ ուղիւն է: Եւ ինչպէս որ այլոց նման ունի զգուշ, մեղի երգեր, սակայն բոլորովին ուրիշ բովանդակութեամբ:

Նրա, այսպէս կոչուած, «մեղի» հայրենիքը լիք է: Արծառնիկ Կիլիկիայի գաւառի թափափոկ ուղիւն է: Եւ ինչպէս որ այլոց նման ունի զգուշ, մեղի երգեր, սակայն բոլորովին ուրիշ բովանդակութեամբ:

Նրա, այսպէս կոչուած, «մեղի» հայրենիքը լիք է: Արծառնիկ Կիլիկիայի գաւառի թափափոկ ուղիւն է: Եւ ինչպէս որ այլոց նման ունի զգուշ, մեղի երգեր, սակայն բոլորովին ուրիշ բովանդակութեամբ:

Սեւն, իմ գիւղի կը հալածէ: Հակառակութեանց անկ մը»:

Նոյն ասում է իմը բանաստեղծութեան մէջ:

*Այնքան երբ խաչ է - երգս  
ի՞նչ ընեն,  
Հացդ, որ չուտուիր, - սեղանն  
ի՞նչ ընեն,  
Համճարեղ խօսքի կայծերուն  
մտա բոց  
Հողերը ցամաք գիրերս  
ի՞նչ ընեն...*

*Չմբան այս բառին, օրը  
տարածան,  
Անհագ սերնդու երազն ի՞նչ ընեն:*

Երկրորդ ֆեթողագրի «հրահրող» ու նախածեռնողը եղան ոչ այնքան բանաստեղծ, որքան նրա տարիքին հասակակից Անդրանիկ Անդրեանն ու Թորոս Թորանեանը: Վերջինի երկարատեւ յորդորներից յետոյ միայն, ի դեմ, Պլյուսովում լոյս տեսաւ «Երգեր հողի եւ հասուցման» ժողովածուն:

Երկրորդ ֆեթողագրի «հրահրող» ու նախածեռնողը եղան ոչ այնքան բանաստեղծ, որքան նրա տարիքին հասակակից Անդրանիկ Անդրեանն ու Թորոս Թորանեանը: Վերջինի երկարատեւ յորդորներից յետոյ միայն, ի դեմ, Պլյուսովում լոյս տեսաւ «Երգեր հողի եւ հասուցման» ժողովածուն:

Սիւսի թէ մեր գրականութեան մէջ Ալեք Գլըճեանի համար ուրիշ զանգեր էլ կան լռելիքում: Մնայուն զանգեր: Սիրոյ զանգեր:

ՍՈՒՐԵՆ ԳՐԱԲԱՆԱԿ

ՄԵԿՆՈՒՄԷՆ ԵՏՐ

- Աղօթքի մէջ մրմունջ դարձած հեկեկանք.
- Կը հետեւիմ լուս ցտեղուս մրաստուեր.
- Անվերադարձ բաժանումի մահերգանք
- Ներքին ցաւ մը կ'ալեկոծի մէջս դեռ:
- Կ'անցնիմ բաղի փողոցներէն մտերիմ.
- Յաւառ ննջող հոգեկցի մը բուն առած.
- Սիրոյ բարքուն յայտերս հաս անչորիմ.
- Կը յամենան ոգիներու պէս կորած...
- Յառ խորն է յայտ վարար սերն՝ երա՞զ...
- Ես մեմակեցա՞ խոհերու մէջ սգառար.
- Ներսես քակտող կարօտեղ մը մշտապազ.
- Կը տանի գիւս հին օրերուն սիրածոր...  
Սայիտ 27, 1995

Արդեն համոզվել են, որ երեսուցյա մարդկանց հետուստեստություններն էլ գեղարվեստի սերը, բայց Գազիկ Վարդումյանի համար վերին դասարանները բացում են, որ ներծծել էր, կարելի էր ասել, կարի հետ. մայրը նրան համախ էր ամուսնացածի հանդիսատեսի բացում: Գործըն պարտելով եկավ հետուստեստություն եւ սկսեց «ներեկից»: Բնական առարկաներ ու յոյսերը եր տղասարկում էրանի բացումն. օկվիդիոսը են կոչում: Գերագույն երջանկություն էր, որ այդ առիթով տեսնում էր, օկվում դերա-

ւ արքիո-դասնական ու գունդ «Մեծադասիկ մուրաղկանները»: Գազիկ Վարդումյանն այդ ընթացում մեծ դորոց անցավ նաեւ առավել ավագ օմբրասորների՝ Վահագն Գարբաջի եւ Ռաֆայել Գալստյանի կողմին, օկվելով նաեւ տարբեր օմբրասորների հետ, սակայն ամենից համախ գործ ունեցավ էդուարդ Բաղդասարյանի հետ: Վերջինս տեղափոխվել էր դրամատիկական խմբագրություն Գազիկի հետ համագործակցություն սկսվեց «Պատիժը կանխավճարով» ներկայացման առիթով, ուր առաջին անգամ Բաղդասարյանը եւ Գազիկ Յամբար-

ժիստր Չավեն Տասինցյանը: Կարծում են, բարձր են տղապարտությունները (համախ էր երբ տղան) այդ ներկայացման տեսարանների եւ կերպարների, լեռնային հնամենի ֆաղափի կոյրեսի էդիկական կերպարը: Սա մեծածավալ էդուարդ էր, որ սկսում էր 30-ական թվականներից, անցնում դասերով միջով, հասնում մեր ժամանակները: Բազմավայր ու բազմամարդ այս դասումի հերոսների գլխին, մեր այդ առջեւ, եղյամ, աղա ծյուն էր իջնում... Ինչու էր նրանցից յուրաքանչյուրին օմբրասորը «փայլալեզու» մասուցում իբրեւ

## Ինչպե՞ս են գործերը, օպերաներ

ասաների հետ, լինում փորձերն: Հիշում են, համախ էին մասնակիցները միմյանց ակնաչին շեղում. «Եւ իմ Գազիկն»: Այնքան լուս, հրճվանքից կիսաբաց բերանով հետեւում էր փորձերին... Յետ «առաջ փայլեց», դարձավ լուսարար: Ժամերով լուսարձակը ձեռքին կասարում էր օմբրասորի ու օմբրասորի հրահանգներն ու... դարձյալ գերված, կարոտվ... Նոր «առաջ փայլեց», օմբրասոր դրամատիկական խմբագրության, միմյանց այդ խմբագրության գծով, բայց նրան արդեն նկատելի էին, զգացել տղայի ճակատը, որ բնածին էր: Եվ ֆանի որ այն ժամանակ եզակիներից էր, որ կինոարտիստ (այն ժամանակ մի համեստ «Ադմիրալ» սիոյի) հետ վարվել գիտեր «Լուսերի» փառահեղ զինավոր օմբրասոր էդուարդ Բաղդասարյանը Գազիկին խնդրեց զիջելու իր երանդը նկարել լուսավական եւ ընդհանրապես զիջելու իր հարգանքը ժամ ավարտող զեղեցիկ ժամպայտն ունենալու համար: Եվ Գազիկը նկարեց... երկար տարիներ մեր հիմնի հնչյունների սակ մեկն ճակատել են զիջելու մեր ֆաղափ խորհրդավոր, լուսերով ու սարսուղներով լի յուսկեր եւ իրավացի հոյաբանություն տղայի, թե այն բնավ էլ յուսկա չէ Փարիզից... Դա մեր սիրելի ֆաղափայր երեւանի ամենաբանաստեղծական, ամենաբովանջ կերպարն էր, որ երբեք մեկ տեսանք:



Օմբրասոր Գազիկ Վարդումյանը աշխատանքի դասին:

ժամպայտն զարմացրին իրենց հրաշքներով... Մեր այդ առջեւ մարդու դեմը ֆայլայվում-հավվում էր...

Առաջին անգամ այդ ներկայացմամբ մեկն հարողվեցին ասումի լարադես հետեւաններին... Դա էրանի բացումի հայտնագործությունն էր, որին անկասկած մասնակից լինելով երկրորդ Գազիկը, կարող էր լուսով զեղարվեստ-սեփնիկական այն ռեբուսները, որոնք նրան վիճակվեցին իր անդրանիկ ինֆուրմացիոն էրանավորում ժամանակ: Դա սիլուետահայ Սարգիս Փափազյանի «Վերին դոմիլի» կեսիտական-կեսֆանաստիկ դրաման էր, որի բարդությունը վերջին հակադիր թեմաների՝ ֆանաստիկայի եւ հոգեբանական բարձրի սարալուծումն էր: Պիեսի հիմնում հավերժական դարձած «բափաօփ» թեմաներից մեկն է, ուր դասնակցում են մարդը եւ սասանան: Ինչու է մտնեման, սոցիալական հիմն ունի այն. մարդը չար ուժի հետ դասնակցում է մեղ յուսկին, երբ այն լուս ալընսրան է լուսին: Հերոսը երեսուցյա գործն է, որը սասանայի գործընթացը բավանցում է հրասարակի երիցյանի ընթացիցը, գայրակցում, փնտրելով իր լուս ավագ դասերը, աղա տեսնելով կրսերին (Աննա էլբակյան), նրան է գերում, ավելի ծիւց՝ ինքն է գերվում նրանով եւ երբ համոզվում է, որ մեծ ու գեղեցիկ սեր է հասնել՝ հրաժարվում է յարի ծառայությունից... Մեր այդ առջեւ Արմեն էլբակյանի սիրագեղ, երջանիկ դեմը փոխակերպվում էր յարի, դիվային բան էր հայտնվում նրա հայացում, ուկրանում էր դեմը, հավվում... Իսկ սասանան (Գրիգոր Կարապետյան) հայտնվում էր ծովափնային միջից ու իր դիվային ներշնչումներն անելով, անհետանում էր... Այս սեղմ նշանից էլ երեւաց, թե որքան բարդ սեփնիկական հնարներ կային, որոնք ստանցել են ու կես սասանայակ առաջ անհրազորելի էին մեր դասնակցներում: Ռեժիսորի ու օմբրասորի սխրանք, այսպես որակեցին:

Մարդուն բնորոշող մի գիծ: Վերջին տարիներին օմբրասորներից բացերն ստիպված եղան անհասկանալի դասեր կատարել (ծնունդ, հարսանիք): Գազիկին էլ դիմեցին ու թեւեւ կարիք մեջ նա ոչ մի կերպ չցանկացավ իր արվեստը նյութական որեւէ ակնկալություն ի սղա սղեւ... Մնաց անգիշում...

Մարդուն բնորոշող մի գիծ: Վերջին տարիներին օմբրասորներից բացերն ստիպված եղան անհասկանալի դասեր կատարել (ծնունդ, հարսանիք): Գազիկին էլ դիմեցին ու թեւեւ կարիք մեջ նա ոչ մի կերպ չցանկացավ իր արվեստը նյութական որեւէ ակնկալություն ի սղա սղեւ... Մնաց անգիշում...

Եվ վերջապես առաջին ներկայացումը՝ «Վալենտինն ու Վալենտինան», երեսուցյա ճակատն Երանոսա Տաղանդեանով հայտնի թամարա Քիչոյանի ֆեթողագրի անգուստական աշխատանքներից մեկը, զերազանց օմբրասորներ Գազիկ Յամբարումյանի եւ Ռեիկ Բաղդասարյանի ամենաբանաստեղծական, ամենաբարձր էրանավորումներից մեկը: Այդ դասնական (այն, իրով, նախաձեռնողին էր) ներկայացման երրորդ օմբրասորը Գազիկ Վարդումյանն էր «Երկրորդ Գազիկը»... (նման կասկած «Գազիկ 2-րդ» էին կոչում): Պիես է կարծել, որ ինֆորմացիայուց խոստանալից էր, որ հաջորդ «Ասամբուրյուն արեւելյան» (նեմ. Գրիգոր Արզումանյան) ներկայացման նա երկրորդ օմբրասորն էր եւ կրկին առաջին Գազիկի հետ: Այդ ժամանակ էլ սկսեցին խոսել տղայի արտասովոր լուսերան եւ գործի նկատմամբ դասախանասկություն մասին: Ի տարբերություն բանաստեղծների, ովքեր բնածայրային վրա աշխատանքն սկսում էին ուղղակի մեկ անգամ փորձին ներկա լինելով, գործի մասին դասերը կարող էին կազմելով, այս Գազիկը յոյսերը նախապես վերցնում էր, սանն օրերով ուսումնասիրում, իր համար բաժնում լուսերը, կեսերը, օմբրասորի հետ դասերը իր խնդիրները, որոնցից կատարելապես ներկայացվի աշխատանքի մեջ: Դա համար էլ Գազիկի կարգերն իմաստավորված էին, մակակված ըստ սրամարտության եւ ասելիքի, ավարտված, հետաքրքիր դասերն ու դիտակներն ունենն, կարգի կոմպոզիցիան իմաստավորված էր տարրական տարբերակ ու բարձր ճակատով:

Յետ Գազիկ Վարդումյանի ինֆուրմացիոն բան էրանավորումներն ունեցավ, որոնցից մի ֆանիստ ուղղակի արտակարգ ընդունելություն գտեւ, ինչու է «Կոնակը» (նույնպես սեփնիկապես բարդ), «Մարկոֆագը», «Կոնսակ-գործար», «Հին օրերի դասարանը», «Ճնշյան տներից երեւ օր առաջ» (ըստ Սարգիսի), բոլորն էլ օմբրասոր էդուարդ Բաղդասարյանի հետ եւ բոլորն էլ օմբրասորական իր ձեռագրով, ճակատով, ինֆորմացիոն յայնուամենայնիվ, նրա գլուխգործոցը դարձավ «Մասյան եղելությանցը», որը մերո խանգարյանի վիտակի հիման վրա էրանավորել էր օմբրասորը:

Մարդուն բնորոշող մի գիծ: Վերջին տարիներին օմբրասորներից բացերն ստիպված եղան անհասկանալի դասեր կատարել (ծնունդ, հարսանիք): Գազիկին էլ դիմեցին ու թեւեւ կարիք մեջ նա ոչ մի կերպ չցանկացավ իր արվեստը նյութական որեւէ ակնկալություն ի սղա սղեւ... Մնաց անգիշում...

Այստեղ ներին դասարարի չափ ու սահման կա՞ թե ֆանի՞ տարի հետո օմբրասորին կարելի է վստահել ինֆուրմացիոն բնածայրային: Գազիկն էլ յոյս էր անցնել այդ փորձաքննությունը: Ինչու էրանավորում միմյանց հակադիր ժանրաձևական նախասիրություն էր նա դրսեւորում, հոգեբանական-վերլուծական դրաման ինչու է «Տասներկու գայրացած տղամարդիկ», «Գավազանը», «Իրկուսյան դասնություն», «Քո սասնվեցը», «Շրջադարձ» եւ զիջաֆանաստիկականը, ինչու է «Պատիժը կանխավճարով»

**Մեծարանքի երկու**  
Վասակավոր ուսուցիչ, Հայրենական մեծ պատերազմի վեթերան ծննդյան 85-րդ տարեկիցին նվիրված մեծարանքի եւ երախտագիտության ցերեկույթը տեղի կունենա մարտի 30-ին, ժամը 16:00-ին Հայաստանի գրողների միության մեծ դահլիճում: Նրա բոլոր սաների եւ մեծերի մասին ազատ է եւ ցանկալի:

**ՕՐՊՑՈՒՅՑ**

### Մարտի 30

- 1432 թ. ծնվել է թուրք սուլթան Մեհմեդ երկրորդը (1444-1481 թթ.): Նա դասնություն մեջ է մտել որդես Կոստանդնուպոլսի գավառի (1453 թ.), որի «Շուրհիվ» փաստորեն վերացավ Բյուզանդական կայսրությունը:
- 1746 թ. ծնվել է խոյանացի գեղանկարիչ Ֆրանցիսկո Գոյան: Լ. Ֆոյսկանդերը Գոյայի մասին կենսագրական իր վեղմն անվանել է «Ճանաչման տարադից ճանապարհը»: Եվ իսկապես, Գոյան կյանքի արժեքների եւ գեղանկարչության գաղափարների ճանաչման տարադից ճանապարհն անցավ: Գոյայի ստեղծագործությունը մեծ ազդեցություն է գործել համաեվրոպական ողջ գեղարվեստի վրա:
- 1843 թ. ծնվել է ռուս գրող Կոնստանտին Սասնյուկովիչը:
- 1844 թ. ծնվել է ֆրանսիացի բանաստեղծ Պոլ Վեռլենը սիմվոլիզմի հիմնադիրը:
- 1853 թ. ծնվել է հոլանդացի գեղանկարիչ Վան Գոգը:
- 1480 թ. ծնվել է իսպանացի գեղանկարիչ Տիցիանը:
- Այս օրը հին հայկական տոմարով Արեգ ամսվա Գիտերավար օրն է: **ԿԱՐԵՍ ԵՐԱՅԵ-ԱՍՅԱՆ**

ՎԱՐՄԱՆԳ ԳԵՐԳՈՐՅԱՆ

ԿԱՊԵՐ

## Մաքրիսա Շմիդը հայկական սպորտի բարեկամն է

Սպորտը միշտ էլ լայն ժողովրդականություն է վայելել Գերմանիայում, ուր այսօր էլ միլիոնավոր մարզիկ-մարզուհիներ ու համակիրներ իրենց կյանքի անբաժան մասն են դարձրել զանազան մարզախաղերն ու մարզաձևերը: Գերմանիան նաև շատ է օգնել նորանկախ Հայաստանի սպորտի զարգացմանը:

1999 թ. վերջին Հունկոնգից դիվանագիտական առաքելությամբ Հայաստանում Գերմանիայի Դաճնային Հանրապետության դեսպանատան ավստրալիացի կոչվեց Տիկին Մաքրիսա Շմիդը: Միաժամանակ, 3-րդ ֆուտբոլի մասնաճյուղում ղեկավարում է օգնությունը, նա ամեն կերպ օգնում է Հայաստանի սեփականի, ընկերային, սննդային, կարիքի մեջ գտնվող երիտասարդներին: Որոշեց հիանալի սեղանի թենիսիստուհի, նա արդեն այցելել է Հայաստանի ազգային հավաքականի մարզավայր «Դինամո» մարզադահլիճ՝ իր ունեցած «խաչածեղի» մեծ ճանաչված վարձուհուհի հետ: Ավելին, Տիկին Շմիդը առաջիկա ամիսին Գերմանիայի Բեռլին քաղաքում տեղի ունենալիք Եվրոպայի սեղանի թենիսի առաջնությանը Հայաստանի ազգային հավաքականին լավագույն կերպով նախապատրաստվելու համար դիմել է Գերմանիայի արտաքին գործերի նախարարությանն ու սեղանի թենիսի ֆեդերացիային հայ սեղանի թենիսիստներին արդիական մարզագույնով եւ հանդերձանով աղաչովելու համար: Այժմ, ըստ նախնական սվալների, դիմումը շուտով կբավարարվի:

«Հայաստանը ոչ միայն չնաղ երկիր է, այլևս հյուրասեր, ազնիվ ժողովուրդ ունի: Համարյա ամեն օր ծաղկեփնջեր ու հուշանվերներ են նվիրում նույնիսկ իրենց դժվարին իրավիճակում եւ ամեն ինչ անում, որ զգամ ինչո՞րք սեփական ճանը», ժողովուրդը մասնավոր է գերմանացի դիվանագետը: Երկու փոքրահասակ զավակների մայրը սպորտը շատ է սիրում: Ազատ ժամերին, սեղանի



թենիսից բացի, զբաղվում է նաև ծխախոտով: Նա ծով էլ ու մեծացել է մարզասեր ընտանիքում: Մաքրիսա Շմիդի մայրը նույնպես սեղանի թենիսիստուհի է, մասնակցել է ավստրալի վեներանների առաջնությանը: Այնպես որ, Հայաստանի մարզասերներն ու մարզիկներն ունեցան եւս մի նոր բարեկամ, որը, հույսով ենք, իր դիվանագիտական կյանքի լավագույն շարժերը կանցկացնի հայրը աշխարհում:

ՎԱՏԱ ՄՈՍԿՈՎԱ



Երեկ կայացած ֆուտբոլի 33 գավաթի 1/8 եզրափակիչի մասնախաղում 3 հանդիպումներում էլ բարձրագույն խմբի թիմերի առավելությունը մրցակիցներին նկատմամբ ակնհայտ էր: «Արարատ»-ը «Արարատ» նույնիսկ խաղադաշտ էին դուրս եկել երկրորդ կազմով, սակայն դա նրանց չխանգարեց մասնախաղում խաղում էլ հաղթանակ տանել:

«Արարատ»-ը «Արարատ» նույնիսկ խաղադաշտ էին դուրս եկել երկրորդ կազմով, սակայն դա նրանց չխանգարեց մասնախաղում խաղում էլ հաղթանակ տանել:

«Արարատ»-ը «Արարատ» նույնիսկ խաղադաշտ էին դուրս եկել երկրորդ կազմով, սակայն դա նրանց չխանգարեց մասնախաղում խաղում էլ հաղթանակ տանել:

«Արարատ»-ը «Արարատ» նույնիսկ խաղադաշտ էին դուրս եկել երկրորդ կազմով, սակայն դա նրանց չխանգարեց մասնախաղում խաղում էլ հաղթանակ տանել:

### CNN-ի TOP-10-ը

Ամերիկյան CNN հեռուստաընկերությունն ամեն շաբաթ ներկայացնում է

սահորեն գլխավորում է Անգլիայի առաջնությունը:

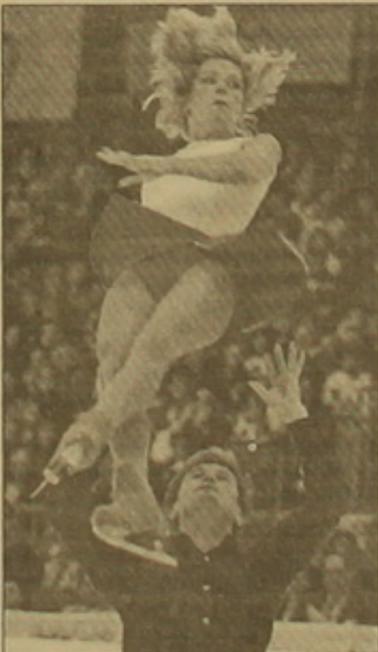


- աշխարհի ուժեղագույն ֆուտբոլային ակումբների դասակարգման ցուցակը, ավելի միջին առաջին տասնյակը: Այն այդպես էլ կոչվում է TOP-10: Հաջորդ են առնվում թիմերի ունեցած ելույթները եւ ազգային առաջնություններում, եւ միջազգային մրցումներում:
- Երկար ժամանակ է, ինչ ցուցակը գլխավորում է Չեմպիոնների գավաթակիր «Մանչեսթեր յունայթեդը»: Այս թիմն այժմ էլ չափազանց հաջող է հանդես գալիս Չեմպիոնների լիգայի ներկայիս խաղարկությունում (մեկ է փոքր եզրափակիչ) եւ վերակայացնում են լավագույն տասնյակը եւ թիմերի միավորները:
- |                            |     |
|----------------------------|-----|
| 1. Մանչեսթեր (Անգլիա)      | 105 |
| 2. Բարսելոն (Իսպանիա)      | 90  |
| 3. Բավարիա (Գերմանիա)      | 80  |
| 4. Լացիո (Իտալիա)          | 78  |
| 5. Ռիվեր Պլեյթ (Արգենտինա) | 50  |
| 6. Կորնեշիանս (Քուվեյթ)    | 44  |
| 7. Ռեալ Մ. (Իսպանիա)       | 32  |
| 8. Գալաթասարայ (Թուրքիա)   | 30  |
| 9. Սիլվան (Իտալիա)         | 26  |
| 10. Լիդս (Անգլիա)          | 23  |
- ՐԱԾԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է ՈՒՇԱԿԱ ԿՎԱԳՅԱՆԸ

ԳԵՂԱՍՍԷՐ

## Ռուսական զույգը որակագրկվեց

Ֆրանսիայի Նիս քաղաքում սկսված աշխարհի առաջնության մեկնարկը Համալիրվեց սկանդալով: Մարզաձևի միջազգային ֆեդերացիայի ներկայացուցիչները հայտարարեցին, որ աշխարհի եւ Եվրոպայի չեմպիոն Ելենա Բերեժնայա-Անտոնովիչը սպորտային զույգը որակագրկված է, քանի որ դեռևս փերսվար ամսին Բերեժնայայի հակադրոմիզացիոն ստուգումները ցույց էին տվել, որ նա արգելված խթանիչներ է օգտագործել: Դա հաստատվեց նաև կրկնակի փորձաքննության ժամանակ: Ռուսաստանի գեղասահորդները որակագրկվել են 3 ամսով, իսկ նրանց նկատմամբ վերջնական վճիռը կկայացվի առաջնության վերջին օրերին ամբողջի 3-4-ին:



Ալեքսեյ Տիխոնովը (Ռուսաստան), երրորդ տեղում Ջեննի Սալին եւ Դեվիդ Պելեշիերը (Կանադա):

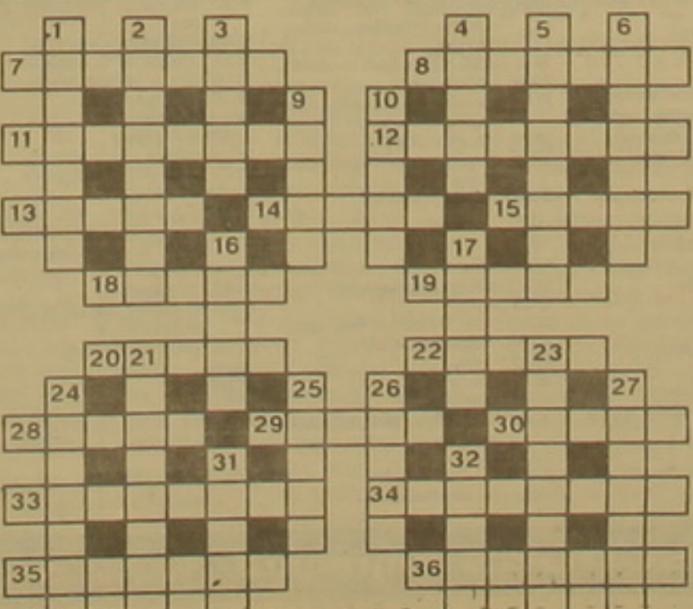
Մրցադաշտում են մեկ նաև մեծասահորդներն ու դարձյալ զույգերը: Տղամարդկանց մրցումներում առավել հաջող են հանդես գալիս չեմպիոնի կոչման հիմնական հավակնորդներ Ալեքսեյ Յագոլինը, Եվգենի Պլյուսչենկոն (Ռուսաստան), ինչո՞րք նաև Մայլ Կայսը (ԱՄՆ) եւ Էլվիս Սոյլոն (Կանադա):

Յագոլինը հիանալի կատարեց կարճ ծրագիրը: «Շչելկունչիկ» քաղաքի երաժշտության ջազային մեկնաման ուղեկցությամբ նա ելույթը բոլոր մրցավարները 5,9 միավոր գնահատեցին:

Պարային զույգերի մրցադաշտում են Մարիսա Անիսինան եւ Գլենդա Պեյզերան (Ֆրանսիա), որոնք դարձան ծրագրի առաջին երկու դարձերից վիեննական վալսից ու արգենտինական սանգրիոյ կատարումներից հետո զգալիորեն առաջ են անցել երկրորդ եւ երրորդ տեղերում ընթացող Բարբարա Ֆուգարոլի-Մաուրիցիո Սորգալիա (Իտալիա) եւ Իրինա Լոբաչովա-Իլյա Ավերբուխ (Ռուսաստան) զույգերից:

### Նախորդ համարում տպագրված խաչբաթի դասասխանները

- Ողղահայաց**  
 1. Բամիա: 2. Նկչիվ: 3. «Անիվազը»: 4. Օտղիկ: 5. Նեխուր: 7. Սոլոն: 8. Մոճակ: 9. Դիսակ: 10. Ուրբաթ: 15. Իվան: 16. Մյուս: 17. Սոխի: 18. Կասա: 20. Սուրի: 21. Եհովա: 24. Դոմիցեսի: 25. Լավա: 26. Ելցին: 28. Ստր: 29. Կարնա: 30. Մասակ: 31. Կարին: 32. Օլջավ: 33. Ամիկ:
- Հորիզոնական**  
 1. Բուդյա: 4. Օձան: 6. Կոնի: 7. Մամուն: 9. Գախառ: 11. «Իրանի»: 12. Արծիվ: 13. Կասա: 14. Դիմակ: 17. Սուսակ: 19. Կախեթ: 22. Շալապի: 23. Բենեֆիտ: 25. Լեոն: 27. Տրոյա: 28. Սինակ: 30. Մագակ: 32. Օղես: 34. Մրցախ: 35. Լասուն: 36. Ջամու: 37. Ինեսա: 38. Կեսոն: 39. Երկն:



### Ուղղահայաց

1. Օնոնների միակ զավակը: 2. Ուկրաինացի կինոեծիսուր, նրա անունով է կոչվում Կիևի գեղարվեստական ֆիլմերի ստուդիան: 3. Հովանոցավորների ընտանիքի խոտաբույս, հրեշտակաբույս: 4. Սոճազգի վայրի խոտոր ծառ: 5. Ռուս գրող, հրապարակախոս, «Ինքնորոշված» վեպի համար արձանագրել է «Ժողովուրդների միջև խաղաղությունն ամուրդողելու համար» լեհական միջազգային մրցանակի: 6. Նավահանգստային քաղաք Թուրքիայի հարավարևմտյան մասում: 9. Իսրայելի Պաղեստինից գրաված քաղաք: 10. Երեսին հասցվող հարված: 16. Գերմանացի իդեալիստ փիլիսոփա: 17. Մեծնելուց առաջ երգող բույս: 21. Օղակուն, ստեղծագործող երաժշտական գործիչ: 23. Լեոնադո դա Վինչիի Հայաստանում, Գուգարացի լեռնաբանություն: 24. Լեհ բանաստեղծ, «Կոնրադ Վալենբուրգ» դրամայի հեղինակը: 25. Անտանի ծառագույն մասը: 26. Գերմանացի հայագետ-լեզվաբան, աշակերտել է Հյուբերմանին: 27. Իսլանդի գրող, «Չոլարա» վեպի հեղինակը: 31. Հացահատիկ դափնու սեղ: 32. «Քառս» վեպի հերոսներից:

- Հորիզոնական**  
 7. Հայազգի բանաստեղծ գործիչ: 8. Բալզակի վեպը «... կաշին»: 11. Եստրադային երգչուհի, որի անվան հետ է կապված սովետական էստրադային երգի կազմավորումը: 12. Հայ մեծ երգիծարան: 13. Գեո Հոգլաստանում: 14. Կղզի Կենեֆիկուն Սուրբ ...: 15. Փոքրիկ կնոջ: 18. Երկարուղային կայարան Լոռու մարզում: 19. Բուլղարացի դրամատուրգ: 20. Նավթամթերի չափման միավոր: 22. Կսոթի տեսակ: 28. «Տերն ու ծառան» հեքիաթի հերոս: 29. Անասնակեր դարձնող խոտ, նաև հնար, ճար: 30. Գյուղատնտեսության բնագավառի մասնագետ: 33. Բարձրագույն կրթական հաստատություն: 34. 1973 թ. «Արարատ» ֆուտբոլային թիմի մարզիչ: 35. Քաղաք Ուկրաինայում: 36. Զինանշան:

